

Posudek diplomové práce

Bc. Zuzana Věchetová, Vývoj židovské obce v Kolíně. Populace, živnosti a správa ve srovnání, KPVH AS FF UK, Praha 2008, 91 s. včetně tabulkových, grafických a obrazových příloh.

V předkládané diplomové práci navázala Zuzana Věchetová na svou bakalářskou práci nazvanou Židovská obec v Kolíně. Sociální, demografická a správní studie z historie Židů v 16.–18. století. Jejím hlavním cílem bylo především zásadní prohloubení a rozšíření studia pramenů zpracovaných již v rámci uvedené práce bakalářské. Původním záměrem byla komparace vývoje a situace v této české židovské obci s moravskou Třebíčí. Z tohoto záměru ovšem sešlo, především vzhledem k odlišné struktuře židovského osídlení v Čechách a na Moravě a rovněž s ohledem na rozdílnou legislativní úpravu postavení české a moravské židovské komunity. Pro porovnání dvou komunit byla nakonec zvolena pražská Libeň, která se ukázala v dané souvislosti jako nejvhodnější. Pomineme-li postavení členů obou obcí vycházející ze shodné právní úpravy, tak to byl zejména srovnatelný ekonomický potenciál a v první řadě pramenná základna. Základem, z něhož autorka vycházela, byly prameny uložené v pražském Národním archivu – v první řadě soupisy židovského obyvatelstva z let 1724-1811 a další prameny hromadné povahy – katastry (tereziánský a josefínský), dále písemnosti uložené v rámci fondů Stará manipulace, Nová manipulace a Židovská komise. Pominuty nebyly ani některé fondy archivu pražského židovského muzea a dále speciálně Kolína se týkající písemnosti uložené ve Státním okresním archivu Kolín a pro Libeň písemnosti nacházející se v Archivu hlavního města Prahy. Autorka rovněž v úplnosti využila pramenů vydaných a v maximální míře více či méně obtížně dostupné literatury vztahující se k tématu.

Práce se vyznačuje logickou stavbou, je členěna do sedmi kapitol, přičemž první dvě (zařazené po přehledném autorčině úvodu) jsou věnovány rozboru literatury a pramenů. Pokud jde o literaturu, diplomantka nezachází do zbytečných podrobností, dokáže provést kritický výběr i zhodnocení. Systematicky postupuje, i pokud jde o charakteristiku pramenů využitých při práci – od fondů ústředních po regionální. Následující pasáž je věnována správnímu vývoji v monarchii v 18. století s ohledem na židovskou menšinu. Rovněž zde se autorka soustředí na zásadní mezníky, jimiž židovská správa v tomto období prošla, přičemž vychází především z kvalitní literatury. Čtvrtá kapitola se zaměřuje již na vlastní obce – kolínskou a libeňskou – jejich počátky, vývoj, hlavní dějinné události. V pořadí pátá kapitola

vychází z pramenů hromadné povahy – katastrů, soupisů židovského obyvatelstva, majetkových příznání. Jednotlivé prameny diplomantka přehledně charakterizuje se zřetelem k židovské populaci v obou sledovaných obcích, všímá si jejich výpovědní hodnoty.

V bezprostřední návaznosti se v následující části zabývá legislativním vývojem a jeho dopadem jak na kolínskou, tak na libeňskou obec. Závěrečná část je pak věnována přímému porovnání vývoje židovské populace v obou obcích – zdejší populaci, hospodářské situaci tamního židovského obyvatelstva, způsobům jejich obživy, přičemž posledně uvedenému okruhu věnuje největší pozornost.

Byť autorka využila pramenů citovaných v práci v maximální míře, neznamená tom, že by bylo téma bezesbytku vyčerpané. Další badatelské možnosti skýtá především neobyčejně bohatý fond českého gubernia, nezměrné množství pramenů dotýkajících se tématu čeká stále na své zpracování ve vídeňských archivech. Jejich zvládnutí nebylo ovšem v časových možnostech autorky, takže si nezbyvá než přát, že toto pracné, ale nesmírně užitečné téma jen tak rychle neopustí.

Závěr: práci doporučuji k obhajobě, v písemné (velmi čtivé, kultivovaným jazykem psané) formě hodnotím jako výbornou.

doc. PhDr. Ivana Ebelová, CSc.

Praha, 16. září 2008